

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

Огнєв Віктор Андрійович - завідувач кафедри, д. мед. н., професор,

Усенко Світлана Георгіївна - доцент кафедри, к. мед н., доцент,

Мякина Олександр Володимирович - доцент кафедри, к. мед н., доцент,

Григоров Микола Миколайович, асистент кафедри

Трегуб Павло Олегович – Phd, доцент кафедри.

Дані про викладачів, що викладають освітній компонент

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Нестеренко Валентина Геннадіївна , доцент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, к.мед.н.
Професійні інтереси, посилання на профайн викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше)	Громадське здоров'я, public health, менеджмент охорони здоров'я, проектний менеджмент; Сайт університету: http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=232%3A2011-05-19-08-08-34&catid=7%3A2011-05-05-09-09-08&Itemid=27&lang=uk АСУ: http://31.128.79.157:8080/profile Moodle: http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=1039 ORCID : 0000-0002-3773-9525
Контактний телефон	+38-095-30-71-170, 057-707-73-20
Корпоративна пошта викладача	vh.nesterenko@knmu.edu.ua
Розклад занять	Відповідно до розкладу навчального відділу
Консультації	Четвер 15.30-17.00
Локація (очні)	Ауд. кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Усенко Світлана Георгіївна , к. мед. н., доц., доцент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я;
Професійні інтереси, посилання на профайн викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше)	Громадське здоров'я, Міжнародні організації в системі охорони здоров'я, Доказова медицина з основами сучасної епідеміології, Біостатистика, Соціально-значимі неінфекційні хвороби, Соціальна медицина, громадське здоров'я, Соціальна медицина, громадське здоров'я та основи доказової медицини, Громадське здоров'я і громадське медсестринство Сайт університету: http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=232%3A2011-05-19-08-08-34&catid=7%3A2011-05-05-09-09-08&Itemid=27&lang=uk АСУ: http://31.128.79.157:8080/profile Moodle: http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=791 ORCID: https://orcid.org/0000-0003-1438-0668 Scopus: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57218347171 Науковці України: http://irbis-nbuv.gov.ua/ASUA/0031829
Контактний телефон	+38-050-343-24-36, 057-707-73-88
Корпоративна пошта викладача	sh.usenko@knmu.edu.ua

Консультації	вівторок 15.30-17.00
Локація (очні)	Ауд. кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Григорів Микола Миколайович , асистент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я
Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, всистемі Moodle та інше)	Громадське здоров'я, Основи громадського здоров'я, Доказова медицина з основами сучасної епідеміології, Біостатистика, Громадське здоров'я і громадське медсестринство Сайт університету: http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=232%3A2011-05-19-08-08-34&catid=7%3A2011-05-05-09-09-08&Itemid=27&lang=uk АСУ: http://31.128.79.157:8080/profile Moodle: http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=538
Контактний телефон	+38-067-57-57-401, 057-707-73-88
Корпоративна пошта викладача	mm.hryhorov@knmu.edu.ua
Консультації	понеділок 15.30-17.00
Локація (очні)	Ауд. кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Мякина Олександр Володимирович , доцент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я;
Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, всистемі Moodle та інше)	Громадське здоров'я, Основи громадського здоров'я, Доказова медицина з основами сучасної епідеміології, Біостатистика. Методологія наукової роботи. Діловодство, Соціальна робота. Історія медицини, Громадське здоров'я і громадське медсестринство Сайт університету: http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=232%3A2011-05-19-08-08-34&catid=7%3A2011-05-05-09-09-08&Itemid=27&lang=uk АСУ: http://31.128.79.157:8080/profile Moodle: http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=9486
Контактний телефон	+38-096-30-50-992, 057-707-73-88
Корпоративна пошта викладача	ov.miakina@knmu.edu.ua
Консультації	вівторок 15.30-17.00
Локація (очні)	Ауд. кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Громадське здоров'я і громадське медсестринство» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Сестринська справа» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 223 «Медсестринство».

Опис освітнього компоненту (анотація). В процесі вивчення освітнього компоненту «Громадське здоров'я і громадське медсестринство» здобувачі мають вивчити основні поняття та категорії громадського здоров'я та громадського медсестринства, його роль та значення в сучасному світі, з'ясувати сутність здоров'я та основні детермінанти, що його визначають, ознайомитись з сутністю та значенням для громадського здоров'я демографічних процесів, захворюваності та опанувати навички щодо їх вивчення та аналізу, вивчити підходи та методiku здійснення комплексної оцінки здоров'я населення, а також вивчити та опанувати особливості стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя населення, зміст та особливості окремих напрямів діяльності в сфері охорони здоров'я, зокрема профілактики, між секторального співробітництва, промоції здоров'я, адвокації, комунікації та соціальної мобілізації в сфері громадського здоров'я.

Предметом вивчення освітнього компоненту є теоретичні та практичні основи громадського здоров'я та громадського медсестринства, його складові, фактори що на нього впливають та напрями забезпечення системи громадського здоров'я.

Міждисциплінарні зв'язки: освітній компонент «Громадське здоров'я і громадське медсестринство» тісно пов'язана з питаннями, компетентностями і навичками, які здобувають здобувачі освіти при вивченні таких освітніх компонентів, як «Організація охорони здоров'я», «Біостатистика», «Організація протиепідемічних заходів», «Епіднадгляд та оцінка стану здоров'я і благополуччя населення», «Етичні норми в громадському здоров'ї», а також «Глобалізація та її вплив на соціальні процеси та громадське здоров'я», «Екологія людини, токсикологія, фізіологія та біохімія стресових факторів зовнішнього середовища», «Профілактика, валеологія», «Політика в галузі охорони здоров'я», «Менеджмент охорони громадського здоров'я», «Комунікації в сфері громадського здоров'я», «Інформатизація в сфері громадського здоров'я», «Формування здорового способу життя населення».

Пререквізити: особливості формування та розвитку системи громадського здоров'я в Україні та в світі, сучасні тенденції, стратегічне керівництво та оперативні функції в громадському здоров'ї; сутність здоров'я, підходи до його визначення та основні детермінанти здоров'я; основи системи епіднадгляду та оцінки стану здоров'я та благополуччя населення, сутність та методи комплексної оцінки здоров'я населення; сутність та особливості демографічних процесів та демографічної ситуації, методики їх оцінки та аналізу, значення в системі громадського здоров'я; методики вивчення та оцінки факторів, що впливають на здоров'я населення; сутність захворюваності як медико- соціальної проблеми та методики вивчення та оцінки показників захворюваності, медико- соціальні аспекти інвалідності та методологічні основи дослідження тягаря хвороб; сутність та аналіз показників фізичного розвитку;

Постреквізити: оперувати основними поняттями та категоріями у сфері громадського здоров'я; комплексно і системно розглядати систему громадського здоров'я, розуміючи її інфраструктуру, тенденції розвитку, оперативні функції, складові та фактор, що на неї впливають і здійснювати вивчення та аналіз її в цілому та її складових з цих позицій комплексності та системності; застосовувати методи комплексної оцінки здоров'я населення, оперувати відповідними категоріями та показниками при вивченні здоров'я населення; застосовувати методики вивчення та оцінки демографічної ситуації та демографічних процесів, вивчати та аналізувати демографічні показники та застосовувати їх при визначенні проблем та інтервенцій в громадському здоров'ї; здійснювати вивчення, оцінку та аналіз чинників, що впливають на здоров'я населення, застосовувати ці навички в професійній діяльності в громадському здоров'ї.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1.1. Метою вивчення освітнього компоненту «Громадське здоров'я і громадське медсестринство» є оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними базовими знаннями з теоретичних основ громадського здоров'я, а також практичних навичок їх застосування при дослідженні, аналізі, організації та управлінні у сфері громадського здоров'я в цілому та за окремими проектами у сфері громадського здоров'я.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компоненту «Громадське здоров'я і громадське медсестринство», є:

- одержати знання з теоретичних основ громадського здоров'я: сутність, термінологія, оперативні функції, система громадського здоров'я;
- вивчити історію створення та сучасний стан і перспективи розвитку системи громадського здоров'я в Україні та в світі;
- сформувати розуміння сутності системи громадського здоров'я, її завдань, інфраструктури та особливостей функціонування;
- забезпечити формування комплексних знань, умінь та навичок щодо вивчення та аналізу демографічних процесів, їх медико-соціальних проблем, значення для системи громадського здоров'я та впливу на них;
- вивчити сутність захворюваності як медико-соціальної проблеми та опанувати методики її визначення та аналізу;
- сформувати знання та навички щодо комплексної оцінки здоров'я населення та використання відповідних методик та показників у громадському здоров'ї;
- сформувати уявлення про сучасні підходи до управління у сфері громадського здоров'я, вивчити особливості забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя та проблеми соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони;
- одержати базові знання щодо окремих ключових напрямів сучасного громадського здоров'я, зокрема екологічного громадського здоров'я, надзвичайних ситуацій в сфері громадського здоров'я, біотероризму, а також впливу стресів та конфліктів на здоров'я населення;
- сформувати комплексне уявлення про профілактику та промоцію здоров'я, їх роль в системі громадського здоров'я.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент.

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування здобувачами освіти компетентностей:

інтегральна:

бакалавр медсестринства здатний розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері медсестринства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні:

ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння

ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення

ЗК 11. Здатність працювати в команді

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії

спеціальні (фахові, предметні):

ФК 02. Здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах.

ФК 03. Здатність задовольнити потреби пацієнта/клієнта протягом різних періодів усього життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування, допомоги і виконання медсестринських втручань, оцінки та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом/клієнтом, особами, що доглядають, членами сім'ї та іншими медичними і соціальними працівниками.

ФК 04. Застосовування професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнтові/клієнтові гідного ставлення, приватності (інтимності), конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.

ФК 05. Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення догляду на основі холістичного (цілісного) підходу, враховуючи задоволення потреб пацієнта у комфорті, харчуванні, особистій гігієні та здатності особи задовольняти свої щоденні потреби.

ФК 11. Здатність проводити медичну та соціальну реабілітацію з метою відновлення здоров'я населення.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1. Проводити медсестринське суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані.

В умовах закладів охорони здоров'я (303) та вдома, шляхом спілкування з пацієнтами різних вікових груп, їхніми родичами чи близькими з оточення хворою дитиною та її батьками, уміти збирати скарги, анамнез захворювання, анамнез життя, алергологічний анамнез, епідеміологічний анамнез, оцінювати анамнестичні дані.

ПРН 2. Проводити медсестринську діагностику: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта.

В умовах 303, удома, передбачуваних обставин, вміти виявляти дійсні проблеми пацієнта, оцінювати їхню першочерговість та встановлювати медсестринський діагноз.

ПРН 3. Планувати медсестринські втручання.

В умовах 303, удома та за непередбачуваних обставин, вміти складати план медсестринських втручань для вирішення дійсних та супутніх проблем пацієнтів різного віку.

ПРН 4. Здійснювати контроль за роботою молодшого медичного персоналу та станом інвентарю.

В умовах 303 відповідно до посадових обов'язків, з метою дотримання санітарно-протиепідемічного режиму, вміти:

- проводити навчання молодшого медперсоналу з питань виконання функціональних обов'язків та охорони праці; контролювати дотримання правил техніки безпеки молодшим медичним персоналом;

- контролювати роботу молодшого медичного персоналу; контролювати виконання правил внутрішнього розпорядку персоналом та пацієнтами; контролювати дотримання заходів санітарно-гігієнічного режиму в палатах та медичних кабінетах.

ПРН 5. Здійснювати медсестринське адміністрування.

В умовах 303, з метою здійснення організаційних та управлінських компетентностей, вміти:

- приймати управлінські рішення, забезпечувати їх виконання на основі застосування моделей медсестринського керівництва;

- забезпечувати виконання наказів та постанов з питань охорони здоров'я;

- освоїти функціональні обов'язки керівника медсестринських служб;

- знати порядок проведення ліцензування та акредитації лікувально-профілактичних закладів, лабораторій різного профілю, тощо.

ПРН 9. Належно виконувати медичні маніпуляції з метою забезпечення особистої гігієни пацієнта.

ПРН18. Організовувати та проводити навчання пацієнтів та членів їхніх родин з медичних питань.

ПРН 19. Проводити медико-гігієнічну пропаганду.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **соціальних навичок (Soft skills):**

- **Соціальні навички**
- **Лідерські якості**
- **Способи мислення.**

Навчання за ОП дозволяє здобути соціальні навички як через фахові освітні компоненти, які містять в собі соціальні елементи для роботи за напрямом громадське здоров'я, блоку вибіркового освітнього компоненту (які сприяють розвинення та вдосконалення способів мислення, професійних, світоглядних, громадських якостей, морально-етичних цінностей), так і через проходження виробничої (управлінської) практики, під час якої здобувачі освіти навчаються демонструвати толерантність, емпатію, вміння налагоджувати співробітництво з пацієнтом/клієнтом, колегами, проявляти лідерські якості, працювати в критичних умовах та логічно і системно мислити.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компонента	
		заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Вибіркова	
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: 223 «Медсестринство» (шифр і назва)	Курс:	
		4-й	-й
		Семестр	
		-й	-й
Годин для заочної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи здобувача освіти - 84	Освітній ступінь: перший (бакалаврський) ОПП: Сестринська справа	Лекції	
		2 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		4 год.	год.
		Самостійна робота	
		84 год.	год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю: залік	

2.1. Опис освітнього компонента

2.2.1. Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Здоров'я населення: основні детермінанти.	2	Тематична
	Всього лекційних годин	2	

2.2.3. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.	2	Презентація, бесіда, розповідь-пояснення, ділова гра, моделювання процесів, кейс-метод	ПК: Усне, письмове опитування, тестовий контроль, індивідуальні завдання Підсумковий контроль: залік

2	Методика вивчення та оцінка показників загальної захворюваності.	2	Презентація, бесіда, розповідь-пояснення, ділова гра, моделювання процесів, кейс-метод	ПК: Усне, письмове опитування, тестовий контроль, індивідуальні завдання Підсумковий контроль: залік
	Всього годин практичних занять	4		

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Громадське здоров'я, функції та послуги.	4	Лекція, презентації	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
2	Епідагляд та оцінка стану здоров'я і благополуччя населення.	4	Лекція, презентації	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
3	Здоров'я населення: основні детермінанти.	4	Лекція, презентації	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
4	Медико-соціальні проблеми демографічних процесів.	4	Лекція, презентації	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
5	Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.	4	Лекція, презентації	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль

6	Аналіз складу населення за віком, статтю, місцем проживання.	4	Лекція, презентації	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
7	Старіння населення. Аналіз показників СОТЖ та демографічного навантаження	4	Лекція, презентації	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
8	Життя як цінність. Ставлення до смерті та помирання як моральна проблема.	4	Лекція, презентації	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
9	Методика вивчення та оцінка показників малюкової смертності.	4	Лекція, презентації	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
10	Методика вивчення та оцінка чинників, що впливають на здоров'я населення.	4	Лекція, презентації	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
11	Захворюваність населення як медико-соціальна проблема.	4	Лекція, презентації	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
12	Методика вивчення та оцінка показників загальної захворюваності.	4	Лекція, презентації	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
13	Методика вивчення та оцінка показників захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання.	4	Лекція, презентації	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.

14	Методика вивчення та оцінка показників захворюваності з тимчасовою втратою працездатності.	4	Лекція, презентації	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
15	Медико-соціальні аспекти інвалідності. Методика розрахунку та аналіз показників інвалідності.	4	Лекція, презентації	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
16	Комплексна оцінка здоров'я населення.	4	Лекція, презентації	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
17	Аналіз показників фізичного розвитку.	5	Лекція, презентації	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
18	Стреси і конфлікти. Механізми захисту людей від дій стресу.	5	Лекція, презентації	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
19	Промоція здоров'я. Види, форми та методи. Значення профілактики в системі громадського здоров'я та роль медичної сестри у профілактиці захворювань	5	Лекція, презентації	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
20	Організація медичної допомоги населенню на різних рівнях її надання. Сімейний лікар та медична сестра при наданні первинної медичної допомоги.	5	Лекція, презентації	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.

	Всього годин самостійної роботи	84		
--	---------------------------------	----	--	--

Методи навчання: лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, метод проєктів, дебати.

Методи контролю:

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; доповідь; виступ на задану тему.

Підсумковий контроль: залік.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ» №181 від 21.08.2021 року.

Поточна навчальна діяльність здобувачів вищої освіти контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння здобувачами освіти кожної теми освітнього компоненту та виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. Для здобувачів заочної форми навчання до поточних оцінок також належить оцінка за виконане індивідуальне завдання. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

Оцінювання поточної та загальної навчальної діяльності (ПНД, ЗНД):

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність проводиться відповідно згідно інструкції «З оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Харківському національному медичному університеті», затвердженій наказом ХНМУ № 181 від 21.08.2021.

Підсумковий бал за ЗНД у семестрі визначається як середнє арифметичне національних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми. До суми балів за ЗНД включається також оцінка за виконану індивідуальну роботу. Відповідно до вказаної Інструкції, перерахунок середньої оцінки за загальну навчальну діяльність (ЗНД) у багатобальну шкалу, для освітнього компоненту, що завершується заліком проводиться відповідно до таблиці 1.

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для освітнього компоненту, що завершується заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124

4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Проведення та оцінювання підсумкового заняття.

Підсумкове заняття (ПЗ) проводиться за розкладом, під час останнього заняття. Підсумкове заняття передбачає тестові завдання, які виносяться на ПЗ і повинні бути розглянуті в повному обсязі на практичних заняттях з роз'ясненням їх навчальної сутності, тощо.

Оцінювання освоєння практичних навичок, наведені у таблиці 2 «Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти з освітнього компоненту», зокрема оцінювання практичних навичок, що додаються.

Таблиця 2

**Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності
здобувачів освіти з освітнього компоненту**

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих

«Достатньо»	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів

Під час оцінювання знань здобувача, що входять до підсумкового заняття (ПЗ) виставляється оцінка за національною шкалою, яка рахується як оцінка за ЗНД. (таблиця 3)

Таблиця 3

Шкала оцінювання у ХНМУ

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Оцінка з освітнього компоненту виставляється лише здобувачам, яким зараховані усі заняття включаючи підсумкове заняття.

3.2. Питання до заліку:

1. Громадське здоров'я, функції та послуги.
2. Цільові підходи до визначення поняття «здоров'я». Показники здоров'я населення. Тягар хвороб.
3. Провідні групи чинників, що впливають на здоров'я населення, їх класифікація. Епідагляд та оцінка стану здоров'я і благополуччя населення.
4. Предмет і зміст демографії, значення демографічних даних для практики охорони здоров'я. Джерела інформації, основні показники.
5. Народжуваність, показники в Україні. Чинники, що впливають на рівень народжуваності.
6. Смертність. Методика обчислення загального та спеціальних показників. Особливості та причини смертності в різних групах населення. Смертність немовлят. Провідні причини, чинники, які впливають на її формування. Медико-соціальні аспекти зниження смертності немовлят.
7. Середня очікувана тривалість життя (СОТЖ), взаємозв'язок з індексом розвитку людського потенціалу (ІРЛП). Тенденції динаміки СОТЖ у різних регіонах світу, окремих країнах і в Україні. Врахування впливу «тягаря хвороб» на СОТЖ.
8. Захворюваність, її медико-соціальне значення. Методи вивчення, їх переваги та можливості. Міжнародна статистична класифікація хвороб, травм і причин смерті, принципи її побудови та значення.
9. Загальна захворюваність, джерела вивчення. Показники загальної захворюваності, особливості серед міського та сільського населення.
10. Інфекційна захворюваність: доцільність спеціального обліку, основні показники.
11. Захворюваність на найважливіші соціально значущі захворювання: перелік нозологічних форм, основні показники.
12. Госпіталізована захворюваність: поняття, основні показники.

13. Захворюваність з тимчасовою втратою працездатності, основні показники.
14. Поняття про типи патології населення. Їх характеристика. Провідні неінфекційні захворювання: хвороби системи кровообігу, злоякісні новоутворення, діабет, хронічні обструктивні хвороби легень, їх медико-соціальне значення.
15. Провідні чинники ризику неінфекційних захворювань: вживання тютюну, алкоголю, низька фізична активність, нераціональне харчування, метаболічні чинники ризику.
16. Туберкульоз як медико-соціальна проблема.
17. ВІЛ-інфекція/СНІД як медико-соціальна проблема.
18. Травматизм, медико-соціальне значення.
19. Фізичний розвиток. Критерії для вивчення біологічного та морфо-функціонального розвитку. Сучасні тенденції показників фізичного розвитку.
20. Інвалідність: основні причини інвалідності, групи інвалідності, чинники, що нанеї впливають. Визначення та оцінка показників інвалідності.
21. Міжнародне здоров'я. Біотероризм.
22. Нерівність в здоров'ї населення та його охороні. Виявлення та скорочення.
23. Екологічне громадське здоров'я. Забезпечення захисту здоров'я населення, у т.ч. безпеки довкілля, праці, харчових продуктів.
24. Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я. Види профілактики. Профілактичні програми в охороні здоров'я. Скринінг.
25. Промоція здоров'я. Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.
26. Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я.
27. Завдання та зміст роботи центрів громадського здоров'я, їх структурних підрозділів з профілактики та формування здорового способу життя, взаємодія з іншими закладами охорони здоров'я.
28. Морально-етичні аспекти втручань в охороні здоров'я.
29. Інформатизація громадського здоров'я. Медичні інформаційні системи.
30. Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.

3.3. Контрольні питання:

Тема 1. Оцінка стану здоров'я та благополуччя населення.

1. Дайте пояснення поняття соціальне благополуччя (індивідуальне і суспільне).
2. Історія формування поняття соціального благополуччя.
3. Як ви розумієте соціальну державу і її сутність?
4. Роль і значення економічних підходів у формуванні соціального благополуччя.
5. Структурні компоненти соціального благополуччя.
6. Що мається на увазі під інтегральними, системними, комплексними методами оцінки «соціального благополуччя»? Перерахуйте основні з них.
7. Індекс людського розвитку (ІЛР), його показники, оцінка.
8. Міжнародний індекс щастя (Happy Planet Index).
9. Регіональні особливості стану соціального благополуччя в світі. Фактори, що визначають соціальне благополуччя.
10. Роль здоров'я, успіху і щастя населення в забезпеченні соціального благополуччя.
11. Основні положення методики оцінки якості життя населення.
12. Концепція соціальної згуртованості та її основна мета.
13. Успіх людини і його роль в соціальному добробуті.
14. Уявлення людини про щастя.
15. Чим визначене соціальне благополуччя як стратегічна мета суспільства. 1. Дайте визначення, що таке соціальна медицина і організація охорони здоров'я і які розділи вона включає в себе?
16. Історія виникнення і розвитку соціальної медицини. Видатні діячі соціальної медицини та організації охорони здоров'я.
17. Формування і розвиток соціальної медицини та організації охорони здоров'я в Україні.

18. Методи соціальної медицини та організації охорони здоров'я, її роль у вивченні здоров'я населення і системи охорони здоров'я.
19. Мета соціальної медицини та організації охорони здоров'я, її роль у вивченні здоров'я населення і системи охорони здоров'я.
20. Що відноситься до основних завдань соціальної медицини?
21. Розділи соціальної медицини та організації охорони здоров'я як предмета викладання.
22. Сучасний стан освітнього компоненту «Соціальна медицина» як науки і предмета викладання.

Тема 2. Комплексна оцінка здоров'я населення.

1. Визначення поняття індивідуального, групового, регіонального і популяційного здоров'я.
2. Основні методи вивчення стану здоров'я населення.
3. Що мається на увазі під комплексним методом вивчення стану «здоров'я» населення?
4. Що мається на увазі під інтегральними методами вивчення стану «здоров'я» населення? Перерахуйте основні інтегральні методи.
5. Назвіть джерела вивчення популяційного здоров'я населення.
6. Регіональні особливості стану здоров'я населення України.
7. Оцінка стану здоров'я населення на основі коефіцієнта життєстійкості.
8. Індекс людського розвитку (ІЛР), його показники і оцінка.
9. Показник дожиття населення до певного віку (до 1, 5, 15, 45 і 65 років).
10. Сутність оцінки популяційного здоров'я на основі Індексу «DALY».
11. Основні положення методики оцінки якості життя населення.
12. Медико-соціальне значення дитячої смертності та її роль в оцінці популяційного здоров'я.
13. Медико-соціальне значення середньої тривалості майбутнього життя населення і її роль в оцінці популяційного здоров'я.
14. Назвіть фактори ризику, які беруть участь у формуванні здоров'я населення. Їх класифікації.
15. Назвіть групи здоров'я населення, значення виділення груп здоров'я для практичної охорони здоров'я.
16. Загальні тенденції основних показників здоров'я населення України.
17. Назвіть критерії досягнення певного рівня здоров'я для населення України, певні експертами ВООЗ.
18. Дайте визначення «Фізичний розвиток»
19. Які критерії відносяться до біологічного розвитку?
20. Які стандарти біологічного розвитку?
21. Які критерії відносяться до морфо-функціональним розвитку?
22. Які стандарти морфо-функціональним розвитку?
23. За допомогою яких методик проводиться аналіз отриманих даних?
24. Які закономірності фізичного розвитку дитячого населення України?
25. З чим пов'язана погіршення показників фізичного розвитку?
26. Яким чином можна поліпшити ці показники?
27. Як проявлявся процес акселерації в другій половині ХХ століття?
28. Як змінилися терміни статевого дозрівання?
29. Як змінилися процеси окостеніння?
30. Які обговорюються процеси акселерації?
31. Які проблеми ставить перед сучасними медиками сам процес акселерації?

Тема 3. Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників (статика населення).

1. Що таке демографія, її основні розділи?
2. Що характеризує статика населення?
3. Яким чином проводиться перепис населення та основні вимоги до його організації та

проведення?

4. Які основні особливості чисельності населення в світі та в Україні?
5. Щільність населення та регіональні особливості.
6. Статеві та вікові особливості населення в світі та в Україні.
7. Тип вікової структури, порядок його визначення.
8. Особливості розподілу населення за місцем проживання.
9. Старіння населення та значення його для охорони здоров'я.
10. Показник «демографічного навантаження». Методика розрахунку.
11. Що таке урбанізація?
12. Які демографічні особливості в Україні?
13. Значення статистики для охорони здоров'я.

Тема 4. Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення (динаміка населення). Аналіз демографічної ситуації. Методика вивчення та оцінка показників малюкової смертності.

1. Що таке демографія, її основні розділи?
2. Що характеризує динаміка населення?
3. Що таке «міграція» та які є види міграцій?
4. Яким чином здійснюється аналіз міграційних процесів?
5. Що таке природний рух населення?
6. Які показники характеризують природний рух населення?
7. Депопуляція як медико-соціальна проблема суспільства.
8. Джерела вивчення показників природного руху.
9. Народжуваність та методика визначення коефіцієнтів народжуваності, їх види.
10. Спеціальні показники народжуваності та їх значення для аналізу демографічних процесів.
11. Фактори, що впливають на рівень народжуваності.
12. Яким чином і на підставі яких документів проводиться реєстрація народжених громадян України?
13. Тенденції, що характерні для показника народжуваності в Україні.
14. Загальний та спеціальний показник смертності населення. Методика їх обчислення.
15. Яким чином та на підставі яких документів проводиться реєстрація померлих громадян України?
16. Причини смертності в різних статевікових групах населення.
17. Природний приріст (природний спад) населення, особливості аналізу демографічних процесів на підставі природного приросту (природного спаду).
18. Середня очікувана тривалість життя, її регіональні та національні особливості.
19. Характеристика сучасної демографічної ситуації в Україні.
20. Дайте визначення малюкової смертності.
21. Які виділяють періоди малюкової смертності?
22. Які фактори впливають на формування рівня малюкової смертності?
23. Що таке перинатальна смертність?
24. Які види перинатальної смертності?
25. Охарактеризуйте, неонатальну та ранню неонатальну смертність.
26. Охарактеризуйте, пізню неонатальну та постнеонатальну смертність.
27. Які причини малюкової смертності?
28. Назвіть причини смерті дітей на 1-му місяці життя.
29. Як розраховується показник малюкової смертності?
30. Які існують типи малюкової смертності?
31. Який тип малюкової смертності кращий і чому?
32. Охарактеризуйте смертність хлопчиків і дівчаток першого року життя.
33. Які регіональні особливості малюкової смертності?
34. Охарактеризуйте, динаміку малюкової смертності в Україні.
35. Охарактеризуйте, смертність дітей до 5 річного віку, значення даного коефіцієнта.
36. Дайте визначення поняття «дитяча смертність».

37. Дайте визначення материнської смертності.
38. Види материнської смертності.
39. Які основні причини материнської смертності?
40. Які поняття пропонує враховувати ВООЗ для удосконалення обліку померлих від акушерських причин?

41. Охарактеризуйте, регіональні особливості материнської смертності.

Тема 5. Методика вивчення та оцінка показників захворюваності населення (методи вивчення захворюваності).

1. Медико-соціальне значення захворюваності населення.
2. Методи вивчення захворюваності населення, їх характеристики.
3. Переваги та недоліки кожного методу.
4. Вивчення захворюваності на підставі звернень населення в лікувально-профілактичні заклади.
5. Вивчення захворюваності за даними профілактичних оглядів.
6. Вивчення захворюваності за даними про причини смерті.
7. Вивчення захворюваності методом опитування.
8. Вивчення захворюваності за спеціальними вибірковими дослідженнями.
9. Види захворюваності населення.

Тема 6. Методика вивчення та оцінка показників захворюваності (види захворюваності та МКХ-10).

1. Медико-соціальне значення захворюваності населення.
2. Методи вивчення захворюваності населення, їх характеристики.
3. Переваги та недоліки кожного методу.
4. Вивчення захворюваності на підставі звернень населення в лікувально-профілактичні заклади.
5. Вивчення захворюваності за даними профілактичних оглядів.
6. Вивчення захворюваності за даними про причини смерті.
7. Вивчення захворюваності методом опитування.
8. Вивчення захворюваності за спеціальними вибірковими дослідженнями.
9. Види захворюваності населення.
10. Медико-соціальне значення захворюваності населення.
11. Види захворюваності населення.
12. Історія виникнення і вдосконалення Міжнародної статистичної класифікації хвороб і проблем, пов'язаних зі здоров'ям (МКХ-10).
13. Принципи побудови МКХ-10.
14. Відмінні риси МКХ-10 від МКХ-9.
15. Особливості процесу перегляду МКХ-11

Тема 7. Методика вивчення та оцінка показників захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання.

1. Дайте визначення поняття індивідуального, групового, регіонального та популяційного здоров'я.
2. Назвіть основні методи вивчення стану здоров'я населення.
3. Що таке комплексний метод вивчення стану здоров'я населення?
4. Що таке інтегральні методи вивчення стану здоров'я населення? Перерахуйте їх.
5. Назвіть джерела вивчення популяційного здоров'я населення.
6. Які регіональні особливості стану здоров'я населення України?
7. Оцінка стану населення на основі коефіцієнта життєстійкості.
8. Індекс людського розвитку (ІЛР), його показники, оцінка.
9. Показник дожиття населення до певного віку (до 1, 5, 15, 45 і 65 років)
10. Сутність оцінки популяційного здоров'я на основі індексу «DALY».
11. Основні положення методики оцінки якості життя населення.
12. Назвіть групи здоров'я для дорослого населення, значення виділення груп здоров'я для практичної охорони здоров'я.

13. Назвіть групи здоров'я для дитячого населення, значення виділення груп здоров'я для практичної охорони здоров'я.
14. Загальні тенденції основних показників здоров'я населення України
15. Назвіть критерії досягнення певного рівня здоров'я для населення України, визначені експертами ВООЗ.
16. Визначити поняття «соціально значущі захворювання» та історія його виникнення.
17. Охарактеризувати «неепідемічний» та «епідемічний» типи патології населення.
18. Назвати основні ознаки поняття «соціально значиме захворювання».
19. Чим визначається медико-соціальне значення соціально значимих захворювань?
20. Назвати фактори виникнення проблеми соціально значимих захворювань.
21. Перерахувати основні соціально значимі захворювання.
22. Дати характеристику захворювань системи кровообігу як медико-соціальної проблеми.
23. Дати характеристику злоякісних новоутворень як медико-соціальної проблеми.
24. Дати характеристику проблеми травматизму.
25. Дати характеристику проблеми цукрового діабету.
26. Дати характеристику проблеми ожиріння.
27. Дати характеристику проблеми психічних розладів.
28. Дати характеристику проблеми туберкульозу.
29. Дати характеристику проблеми ВІЛ-інфекції / СНІДу.
30. Дати характеристику проблеми наркоманії.
31. Дати характеристику проблеми алкоголізму.
32. Дати характеристику проблеми нікотинomanії.
33. Назвати заходи щодо зниження соціальної значимості захворювань.
34. Назвати Глобальні цілі відповідно до Глобального плану дій ВООЗ з профілактики неінфекційних захворювань та боротьби з ними на 2013-2020 рр.

Тема 8. Промоція здоров'я. Види, форми та методи.

1. Дайте визначення поняття «промоція здоров'я», її основні стратегії.
2. Назвіть основні пріоритети щодо зміцнення здоров'я населення відповідно до Оттавської хартії ВООЗ.
3. Назвіть основні пріоритети щодо зміцнення здоров'я населення відповідно до Джакарти Декларацією ВООЗ.
4. Охарактеризуйте лікарні, які сприяють збереженню здоров'я, їх цілі.
5. Охарактеризуйте школи, які сприяють збереженню здоров'я дітей, критерії експертів ВООЗ для даних шкіл.
6. Области охорони здоров'я та медична профілактика, їх характеристика, види та т.д.
7. Охарактеризуйте медичні огляди, їх види та призначення.
8. Види профілактичних програм щодо забезпечення здоров'я населення;
9. Основні типи (моделей) профілактичних програм.
10. Санітарна освіта та медична профілактика: їх характеристика та види.
11. Охарактеризуйте медичні огляди, їх види та призначення.
12. Дайте визначення системи пропаганди здорового способу життя.
13. Методи та завдання пропаганди ЗСЖ.
14. Перерахуйте та дайте характеристику принципів пропаганди здорового способу життя.
15. Дайте характеристику цільових груп за віком, станом здоров'я та іншими критеріями для диференційованого проведення ЗСЖ.
16. Назвіть установи, що входять в систему пропаганди здорового способу життя, їх структуру, функції.
17. Організаційна структура системи пропаганди здорового способу життя.
18. Перерахуйте та дайте коротку характеристику основних методів пропаганди здорового способу життя.
19. Перерахуйте основні форми методу індивідуальної санітарно-освітньої пропаганди. Їх характеристика.

20. Перерахуйте основні форми методу групової санітарно-освітньої пропаганди. Їх характеристика.

21. Перерахуйте основні форми методу масової санітарно-освітньої пропаганди. Їх характеристика.

22. Перерахуйте основні групи засобів санітарної освіти.

23. Яка відмінність між лекцією, доповіддю та бесідою?

25. Основні вимоги до організації та проведення санітарно-просвітницької лекції серед населення.

26. Особливості організації пропаганди здорового способу життя лікарями в поліклініці.

27. Особливості організації пропаганди здорового способу життя лікарями в стаціонарах.

28. Дайте визначення поняттю «санітарна культура».

29. Чи однакові за значенням поняття «гігієнічні знання», «гігієнічні навички», «санітарна культура»? Обґрунтуйте свою відповідь.

Тема 9. Медико-соціальні аспекти інвалідності. Методика розрахунку та аналіз показників інвалідності.

1. Дайте визначення поняття «інвалідність». 2

Медико-соціальне значення інвалідності?

3. Перерахуйте причини, які сприяють зростанню інвалідності?

4. Дайте визначення поняття «інвалід».

5. Що таке «обмеження життєдіяльності»?

6. Які існують ступеня обмеження життєдіяльності ?

7. Що таке «соціальна недостатність »?

8. Які існують групи інвалідності та їх характеристика?

9. Види інвалідності залежно від причини

10. Які найбільш важливими показниками інвалідності?

11. Основні тенденції показників інвалідності в Україні серед дорослого населення і працездатного віку?

12. Дитяча інвалідність як медико-соціальна проблема сучасного суспільства .

13. Причини , що формують дитячу інвалідність .

14. Вікова структура дітей-інвалідів?

15. Основні тенденції показників дитячої інвалідності?

3.4 Індивідуальні завдання.

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти під керівництвом викладача з освітнього компоненту «Громадське здоров'я і громадське медсестринство» проводиться протягом семестру у формі: вивчення літературних джерел, рекомендованих для опанування тем і проблем та підготовки конспектів, презентацій, доповідей за ними; вивчення нормативних документів у сфері громадського здоров'я, рекомендованих для вивчення різних тем освітнього компоненту; рішення ситуаційних завдань і практичних вправ з різних тем освітнього компоненту.

Індивідуальна творча робота (ІТР) виконується здобувачем самостійно з отриманням консультацій викладача за умови їх необхідності. Виконання роботи передбачає пошук і опрацювання здобувачем теоретичного, аналітичного та статистичного матеріалу з питань дослідження, його вивчення і систематизацію, узагальнення отриманих результатів, здійснення узагальнень та формулювання обґрунтованих висновків. Завдання для індивідуальної творчої роботи обирається здобувачем із запропонованого викладачем переліку. Індивідуальна робота виконується у формі презентації з обов'язковим виступом (захистом) під час практичних занять. Індивідуальна творча робота має бути структурована, глибоко розкривати тему дослідження і відповідати встановленим вимогам щодо оформлення.

3.5. Правила оскарження оцінки

Правила оскарження прописані в «Положенні про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти Харківського національного медичного університету» №35/2020 від 30.09 2020 року.

Апеляція - оскарження здобувачами освіти результатів підсумкового контролю.

Апеляція результатів підсумкового контролю знань здобувачів освіти є складовою організаційного забезпечення освітнього процесу. Розгляд апеляції проводиться з метою визначення об'єктивності виставленої оцінки. Головне завдання апеляційної процедури - подолання елементів суб'єктивізму при оцінюванні знань здобувачів освіти, уникнення непорозумінь та спірних ситуацій, створення сприятливих умов для розвитку та реального забезпечення законних прав і інтересів осіб, які навчаються.

Здобувачі вищої освіти мають право подавати апеляцію на отриману підсумкову оцінку, то виставлена з освітнього компоненту. Незадовільні оцінки, отримані здобувачем освіти у разі відсутності на підсумковому контролі без поважної причини (відповідно до встановленого в університеті порядку), оскарженню не підлягають.

Спірні питання стосовно оцінок, отриманих при складанні атестації, розглядаються екзаменаційною комісією.

Порядок створення та склад апеляційної комісії

Апеляційна комісія створюється для вирішення спірних питань, які виникли під час здійснення підсумкового контролю, і розгляду апеляції здобувачів освіти ХНМУ.

До складу апеляційної комісії входить проректор з наукової або науково-педагогічної роботи, директор навчально-наукового інституту якості освіти, начальник навчально-методичного відділу, керівник відповідного деканату, інституту, завідувач аспірантури, докторантури і клінічної ординатури, гарант освітньої програми, науково-педагогічні працівники, які задіяні в реалізації відповідної освітньої програми (в т. ч. ті що викладають освітній компонент оцінка з якої є спірною, але не проводили підсумковий контроль у даного здобувача), представники студентського самоврядування. Склад апеляційної комісії не менше 5 осіб.

Порядок подання заяви про апеляцію

До початку проведення підсумкового контролю керівник відповідного деканату, інституту, завідувач аспірантури, докторантури і клінічної ординатури доводить до відома здобувачів освіти зміст нього Положення.

Подання заяви про апеляцію (далі - заява) здійснюється здобувачем освіти особисто у письмовій формі не пізніше наступного дня після оголошення результатів складання підсумковою контролю

Здобувач освіти подає заяву до відповідного деканату, інституту, відділу аспірантури, докторантури і клінічної ординатури па якому він навчається. Керівник даного підрозділу реєструє заяву у навчально- методичному відділі іа надає її на підпис ректора, готує проєкт наказу про склад апеляційної комісії, повідомляє здобувачу освіт і дату і' місце засідання апеляційної комісії.

Якщо здобувач освіти, який оскаржує результати підсумкового контролю, бажає додати до заяви додаткові документи, то він повинен це зробити під час подання заяви (письмові роботи додатково не надаються).

Заява повинна бути розглянута па засіданні апеляційної комісії не пізніше двох наступних робочих днів після її подання.

Порядок розгляду заяв

Заяви розглядаються під час засідання апеляційної комісії. На одному засіданні апеляційної комісії може розглядатись декілька заяв.

Здобувач освіти, який подавав заяву, має право бути присутнім на усіх засіданнях апеляційної комісії при розгляді ного заяви. У випадку його відсутності секретарем комісії у протокол засідання повинен бути зроблений відповідний запис.

Для розгляду заяви, керівником відповідного деканату, інституту, завідувачем аспірантури, докторантури і клінічної ординатури до апеляційної комісії подаються оригінали письмових робіт здобувача освіти з підсумкового контролю, роздрукований варіант комп'ютерного тестування, журнали обліку роботи академічної групи тощо.

При розгляді заяви щодо підсумкового контролю, який проводився у письмовій формі,

повторне чи додаткове опитування здобувача освіти апеляційною комісією заборонено. Апеляційна комісія розглядає та аналізує письмову роботу керуючись критеріями оцінювання відповідного освітнього компоненту.

При розгляді заяви щодо підсумкового контролю, який проводився в усній формі здобувачу освіти, за рішенням апеляційної комісії, може бути надана можливість повторно скласти підсумковий контроль піл час засідання апеляційної комісії за новим білетом, з комплекту білетів з освітнього компоненту. Для об'єктивності та прозорості білет, за яким здобувач освіти вперше складав підсумковий контроль, вилучається з комплекту.

Рішення апеляційної комісії приймаються більшістю голосів від загального складу комісії. У разі рівної кількості голосів "за" та "проти" приймається рішення, яке підтримав голова комісії.

Результатом розгляду заяви «прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень:

- попереднє оцінювання знань здобувача освіти на підсумковому контролі відповідає рівню якості його знань з даного освітнього компоненту і не змінюється;

- попереднє оцінювання знань здобувача освіти на підсумковому контролі не відповідає рівню якості його знань з даного освітнього компоненту і заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до діючої в ХНМУ шкали оцінювання результатів підсумкового контролю), але не нижчої за отриману на підсумковому контролі, за яким подана заява.

Якщо в результаті розгляду заяви апеляційна комісія приймає рішення про зміну попередніх результатів підсумкового контролю, нова оцінка знань здобувача освіти виставляється відповідно до шкали оцінювання результатів підсумкового контролю ХНМУ спочатку в протоколі засідання апеляційної комісії, а потім змінюється коректурним способом - в письмовій роботі, у відомості успішності та заліковій книжці (індивідуальному навчальному плані) здобувачем освіти.

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Політика освітнього компоненту полягає у дотриманні Етичного Кодексу, укладеного університетською спільнотою, в якому визначено основні моральні принципи (Кодекс корпоративної етики ХНМУ представлений на сайті <http://knmu.edu.ua>)

Відповідно до діючої «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу» здобувачі вищої освіти мають отримати оцінку за кожною темою освітнього компоненту. Якщо здобувач пропустив навчальне заняття він має його відпрацювати відповідно до «Положення про порядок відпрацювання здобувачами освіти Харківського національного медичного університету навчальних занять». Відпрацювання проводяться щоденно черговому викладачу кафедри.

У разі, якщо здобувач не здав вчасно індивідуальне завдання з поважної причини, необхідно повідомити викладача про таку ситуацію та встановити новий строк здачі. Якщо здобувач не встигає з виконанням індивідуального завдання він може попросити у викладача відкладення терміну з обґрунтуванням причини невчасного виконання (викладач вирішує в кожній конкретній ситуації чи є сенс продовження строку виконання і на який термін).

У разі невиконання завдань під час навчальних занять, чи невиконання частини такого заняття викладач виставляє незадовільну оцінку, яку здобувач має перескласти викладачеві у вільний час викладача і здобувача, який слід попередньо призначити.

Під час лекційного заняття здобувачам вищої освіти рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші.

Під час практичних занять очікується достатній рівень підготовленості здобувачів до них та активна участь в роботі і виконанні поставлених викладачем завдань. Зокрема, очікується активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час занять важливі:

- повага до колег, ввічливість та вихованість,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,

- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами, підготовленість до заняття.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість участю у різноманітних науково-комунікативних заходах з предметного профілю.

Успішне проходження курсу вимагає дотримання академічної доброчесності, знання та вміння використовувати при підготовці до занять та виконанні завдань Положення про порядок перевірки у Харківському національному університеті текстових документів – дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, матеріалів наукових форумів, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність текстових запозичень.

Поведінка в аудиторії Основні «так» та «ні»

Здобувачам вищої освіти важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм. Під час занять здобувачі мають бути вдягнені в медичні халати(професійний одяг).

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити воду;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.заборонено:
- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої, інші напої окрім води, а також наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідністьколег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен повинен знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Загальні положення

Кодекс академічної доброчесності Харківського національного медичного університету, який затверджено наказом ХНМУ від 27.08.2019 року № 305 (далі – Університет) розроблено з метою підтримки ідеї доброчесності та гідних взаємин між учасниками академічного процесу; пропагування важливості академічної доброчесності; вирішених питань щодо підняття якості вищої освіти; сприяння розвитку позитивної репутації; підвищення рейтингу викладачів та конкурентоспроможності випускників університету; розвитку навичок добросовісної та коректної роботи із джерелами інформації; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальної власності інших осіб; активізації самостійності та індивідуальності при створенні власних творів, а також підвищення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

Основними завданнями впровадження політики академічної доброчесності в Університеті є: попередження та усунення випадків академічного шахрайства серед здобувачів освіти та викладачів Університету, виховання негативного відношення до плагіату, проведення постійної цілеспрямованої роботи щодо розвитку у здобувачів освіти академічної доброчесності.

Даним Кодексом встановлено принципи академічної доброчесності в освітньому процесі, права та обов'язки учасників академічного процесу, види порушень академічної доброчесності та порядок їх усунення.

Викладачі, дослідники і здобувачі освіти, які виявляють прагнення до академічної доброчесності повинні стати зразком для наслідування й підвищувати стандарт освітньої та наукової діяльності в цілому. Порушення правил академічної доброчесності не повинні негативно впливати на репутацію Університету й зменшувати цінність освітніх та наукових ступенів, що здобуваються в університеті. Кодекс розроблено на підставі вимог чинного законодавства: на основі Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право та суміжні права», «Про запобігання корупції». При формуванні документу було використано нормативно-правову базу Кабінету Міністрів України, інформацію з міжнародних публікацій Ради Європи; враховано рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо впровадження етичних кодексів в українських ЗВО.

Метою даного Кодексу, в рамках навчального (освітнього) процесу та наукової діяльності, є популяризація принципів академічної доброчесності серед співробітників та здобувачів вищої освіти.

Основними принципами академічної доброчесності в освітньому процесі є:

Законність. У своїй діяльності дотримуватися Конституції України, законів та підзаконних актів.

Науковість. Об'єктивно висвітлювати наукові факти, поняття, наукові досягнення, ознайомлювати з науковими методами.

Чесність та порядність. Не допускати використання неправдивих тверджень.

Взаємна довіра. Вільний обмін ідеями та інформацією.

Ввічливість та толерантність. З повагою та доброзичливістю ставитися до інших, їхніх думок, поглядів, переконань.

Справедливість та об'єктивність. Неупереджене ставлення один до одного, об'єктивна оцінка результатів навчальної, дослідницької та трудової діяльності, неупереджено розглядати дискусійні питання, без особистих уподобань або вигоди.

Компетентність й професіоналізм. Передбачає наявність аналітичних здібностей, моральних якостей, внутрішньої культури, емоційного інтелекту, знання ділового етикету, високу організацію праці.

Добросовісність та відповідальність. Брати відповідальність за результати своєї діяльності, виконувати взяті на себе зобов'язання.

Партнерство та взаємодопомога. Сприйняття всіх учасників освітнього процесу як рівноправних сторін.

Безпека та добробут. Діяльність учасників освітнього процесу не повинна приводити до виникнення загроз їхньому життю, здоров'ю та майну Університету.

Соціальна справедливість та рівність. Рівний доступ до освіти незалежно від раси, статі, гендерної ідентичності, сексуальної орієнтації, політичних, релігійних переконань, етнічного, соціального походження, стану здоров'я.

Демократичне управління. Управління системою вищої освіти та Університетом повинні здійснюватися із залученням усіх відповідних учасників освітнього процесу при етичному

виконанні керівництвом університету своїх повноважень на всіх ланках.

Якісна освіта. Самовдосконалення та вдосконалення системи освіти. Усі учасники академічного процесу підтримують ідею найвищої можливої якості освіти, докладаючи максимум зусиль до постійного вдосконалення освітньої системи, у тому числі через власний професійний розвиток.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Громадське здоров'я : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів. – Вид. 3 – Вінниця : «Нова книга», 2013. – 560 с.
2. Oxford Textbook of Global Public Health, 6 edition. Edited by Roges Detels, Martin Gulliford, Quarraisha AbdoolKarim and Chorgh Chuan Tan. – Oxford University Press, 2017. – 1728 p.
3. Medical Statistics at a Glance Text and Workbook. Aviva Petria, Caroline Sabin. – Wiley-Blackwell, 2013. – 288 p.
4. Збірник тестових завдань до державного випробування з гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я / В.Ф. Москаленко та ін. / за ред. В.Ф. Москаленка, В.Г. Бардова, О.П. Яворовського. – Вінниця : Нова Книга, 2012. – 200 с.
5. Тестові завдання з соціальної медицини, організації охорони здоров'я та біостатистики : навч. посібн. для студентів мед. ф-тів / за ред. В.А. Огнева. – Харків : Майдан, 2005. – С. 141–148.
6. Методичні рекомендації кафедри
7. Лекційний курс кафедри.

Допоміжна

1. Board Review in Preventive Medicine and Public Health. Gregory Schwaid. – ELSEVIER., 2017. – 450 p.
2. Donaldson's Essential Public Health, Fourth Edition. Liam J. Donaldson, Paul Rutter – CRC Press, Taylor&Francis Group, 2017. – 374 p.
3. Jekel's epidemiology, biostatistics, preventive medicine and public health. Fourth edition. David L. Katz, Joann G. Elmore, Dorothea M.G. Wild, Sean C. Lucan. – ELSEVIER., 2014. – 405 p.
4. Oxford Handbook of Public Health Practice, Fourth Edition. Charles Guest, Walter Ricciardi, Ichiro Kawachi, Iain Lang. – Oxford University Press, 2012. – 656 p.
5. Primer of Biostatistics, Seventh Edition. Stanton A. Glantz – McGraw-Hill Education, 2012. – 320 p.
6. Health economics: textbook. – Vinnytsia: Nova Knyga, 2010. – 112 p.
7. Збірник тестових завдань до державних випробувань з гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я: навч. посібник. – Вінниця : Нова книга, 2012. – 200 с.
8. Методи соціальної медицини / під ред. О.М. Очередько, О.Г. Процек. – Вінниця : Тезис, 2007. – 410 с.
9. Населення України. Демографічний щорічник. – К. : Держкомстат України. (режим доступу: www.ukrstat.gov.ua).
10. Посібник із соціальної медицини та організації охорони здоров'я. – К. : «Здоров'я», 2002. – 359 с.
11. Програмні тестові питання з соціальної медицини та організації охорони здоров'я. Тернопіль : Укрмедкнига, 2001. – 316 с.
12. Соціальна медицина і організація охорони здоров'я (для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів України IV рівня акредитації. – К.: Книга плюс, 2010. – 328 с.
13. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2016 рік / МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». – Київ, 2017. – 516 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Всесвітня організація охорони здоров'я – www.who.int
2. Европейська база даних «Здоров'я для всіх» – www.euro.who.int
3. Кохрейнівський центр доказової медицини – www.cebm.net
4. Кохрейнівська бібліотека – www.cochrane.org
5. Національна медична бібліотека США – MEDLINE – www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
6. Канадський центр доказів в охороні здоров'я – www.cche.net
7. Центр контролю та профілактики захворювань – www.cdc.gov
8. Центр громадського здоров'я МОЗ України – www.phc.org.ua
9. Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх» – <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>
10. Журнал British Medical Journal – www.bmj.com
11. Журнал Evidence-Based Medicine – www.evidence-basedmedicine.com

8. ІНШЕ

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті. [Електронний ресурс]. URL: http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ. [Електронний ресурс]. URL: http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc uchproc/polog_komis_adtext.pdf.